

Poldrugi milijon v goreči tvornici.

DUNAJ 14. (Izv.) V belogradijski tvornici za sukno, ki je bila dobaviteljica srbske armade, pa je sedaj zgorela, je lasnik Il'ic (ne lili, kakor se je pomotoma poročalo) sam s smrtno nevarnostjo rešil blagajno s poldrugim milijonom dinarjev. Srbi so prepričani, da je zanetil kak sovražnik Srbije.

Poplava v Ameriki.

CINCINNATI 14. (Izv.) Veletoč Ohio nevarno narašča. Vsled poplave je moralo že 3000 prebivalcev zapustiti otoke v reki. Poplavljen je tudi že velik del doline.

Oficirji proti vojaški službi.

DUNAJ 14. (Izv.) Iz Budimpešte poročajo, da je bilo 13 oficirjev 32. polka pešcov toženih goljufije, ker so pomagali rekrutom, da so se lažje iznebili vojaške službe. Zavrli so tudi nekega majorja in ga spravili v Budimpešto.

Vojne igre avstrijskih garnizij.

DUNAJ 14. (Izv.) „Zeit“ poroča, da se bodo vršile tekom tega meseca po vseh večjih garnizijah vojne igre, ki se jih udeležijo vsi višji oficirji in na vabilo tudi oficirji v rezervi.

Krobotinovi poseti v Budimpešti.

BUDIMPEŠTA 14. (Kor.) Vojni minister vitez Krobotin je danes obiskal še druge člane vlade, dvorne dostojanstvenike ter načelnike cerkvenih in civilnih oblasti. Vojni minister se je danes predpoldne vrnil na Dunaj.

Zadušnica za Luitpoldom bavarskim v Vatikanu.

RIM 14. (Kor.) V sikstianski kapeli se je vršila danes slovesna zadušnica za rajnim princem regentom Luitpoldom bavarskim, kateri je prisostvoval tudi papež, 21 kardinalov, papeževe sesire in njegova nečakinja, diplomatski zbor pri papežem dvoru, razni drugi cerkveni dostojanstveniki, veliki mojster malteškega reda in mnogo drugih osebnosti.

Dvorni tajnik radi dolgov pobegnili.

DUNAJ 14. (Izv.) „Extrablatt“ javlja, da je dvorni tajnik pi. Steer, ki je pobegnili, napravil pri raznih oduhlih nad 300.000 K meščanskega dolga.

Zverinski oče.

BUDIMPEŠTA 14. (Izv.) Blizu glavnega mesta je hišnik Mengel hotel ponoči posiliti svojo 18letno hči Marijo, ki je bila prodajalka v neki trgovini. Ker se je pa dekle branilo, jo je zverina umoril.

Blagovni promet proti Srbiji.

BUDIMPEŠTA 14. (Izv.) Ravnateljstvo ogrskih državni železnic je uradno priobčilo, da je od 12. t. m. ustavljen blagovni promet v smeri proti Zemu in v Srbijo in Bolgarijo.

Boj španskih republikancev proti konservativcem.

MADRID 14. (Kor.) Odbor republikansko socialistovske zveze je napovedal konservativcem ljut boj.

Kolera v Odesi.

ODESA 14. (Kor.) Tu je bakteriološka preiskava dognala nov slučaj kolere.

Balkanska zveza.

Ne glede na to, kakov bo uspeh londonskim pogajanjem, zapiše zgodovina leto 1912 na efemeridne tablice — med velike dnevene beležke. Tako pravi Charles Loiseau v pariškem listu „L'Information“ in nadaljuje: „Za hip se je moglo misliti, da napiše zgodovina na dve simetrični strani: 1453 in 1912. To je, datum, ko si je Mohamed II. osvojil Carigrad, in datum, ko je bila darovana v prvi zopet maša v baziliki sv. Sofije v Carigradu. No, med ta veličastni sen in resničnost so se postavile utrabe pri Čataldži, kolera in — intrige, ki jim zaslužne avtorje spoznamo morda pozneje.“

Vendar pa je Turčija — po uverjenju Loiseau-a — prenehala biti evropska vlast. Njeno politično telo je razsekano tako, da Bospor deli glavo od trupla. Usoda odbija in zavrača Turčijo za vedno k — azijskemu ognjišču, od koder se je bila razlila po našem kontinentu.

To je dosedaj povsem gotova bilanca še ne dovršene vojne, a zadostna dovolj, da napravljajo to leto znamenito, da bo to prehodna točka k novemu zgodovinskemu ciklusu.

Vprašanje je sedaj: kdo zavzame na balkanskem polotoku izpraznjeno mesto turškega cesarstva? Logika pravi, da bi morala biti to zveza narodov, ki so se združili za vojno!

Ti narodi se imajo zahvaliti ujedinjenju ne samo za svoje vojne uspehe, ampak tudi za spoštovanje in simpatije Evrope. Z ujedinjenjem so si pridobili mišljenje drugih, in odgojili so, uredili in disciplinirali tudi mnenje — pri sebi!

Zato so zavezniki morali uvideti, kako ima dogovorna zveza neko svojo lastno moč ter da jim ta zveza daje najbolje garancije toliko nasproti vnanjim neprijateljem, kolikor proti lastnim navskrižnostim.

In zakaj naj bi Evropa nezaupno sprejemala to eventualnost balkanske federacije? Naj le vrže pogled na samo sebe, pak bo videla vzrok in precedensov (prejšnjih slučajev) za take politične oblike. Od francoskih mej Jura pa do mej današnje Srbije

je ravno z federativnim principom rešen problem raznovrstnih in mnogoštevilnih plemen osrednje Evrope. Švicarska, kjer govore tri jezike in kjer ima vsak kanton svoje zakone, je federalna država. Avstroogrške morarhije se ne more vsprejeti ne z Bourbonsko Francijo, ne s Savojsko Italijo. Ta monarhija je le na zunaj dualistična, v stvari pa ve nam kaže kakor nekaka monarhična Švica, v kateri podedovana lojalnost narodov napram skupnemu vladarju nadomešča dogovorno privoljenje k skupnosti.

Zakaj naj bi torej Srbi, Bolgari, Grki in Ornogorci ne mogli ustvariti nekakega tretjega tipa ustave, zasnovane na federativnem interesu? Moderno pravo je toliko pregibljivo, da more spraviti v sklad ta interes z avtonomijo obstoječih držav in vladajočih dinastij. Zvezne države Švicarske, zvezna država Avstro-Ogrska, zvezne države Balkanske — in se že oglašajo, ki napoveduje celo zvezne države Evrope: ta splošni tok zgodovine pokazuje, kako politični organizmi vedno živijo teže za tem, da najdejo varstva v sindikalni formuli. In mari zveze, prijateljstva sporazumi, ki igrajo danes tako veliko ulogo v odnošjih med velikimi državami, niso nikaki sindikati, posvečeni po običajih in tako veljavni, da bi se veleviast, ljubosumna radi svoje osamljenosti, morala primerjati poslancu „divjaku“.

Balkanski narodi bi se torej ravno v tem času, ko se odpira in širi njihova politična karjiera, pokazali ne samo nepredvidne, ampak tudi nemoderne, ako bi dopuščali, da popokajo vezi, ki jih je ustvarila in utrdila med njimi — zmagata.

Ob meglemen začetku leta 1913 želimo — tako zaključuje Loiseau — torej najprej balkanskim narodom, da si dobro zapomnijo to resnico, ki je nelmerno važna toliko za splošni mir, kolikor za njih same!

Naša prva skrb.

Za Slovence je bila lansko leto preskušnja, koliko premorejo blaga srca v požrtvovalnosti. Razun neštevitnih domačih potreb je bilo treba dokazati v dejanju, kako globoko je zasajena v naših srcih slovenska vzajemnost. Preskušnja smo prestali slavno, da se nam morajo tudi veliki narodi diviti. Mnogo nad 100.000 K smo zbrali za svoje ljubljene slovenske brate na Balkanu.

Četudi je ta svota v primeri z ogromnimi žrtvami vojne le samo drobtina, vendar našo dobro voljo mora vsakdo ceniti in spoštovati.

Bilo bi hudodelstvo, ako bi bil hotel kdo ovirati dejanske simpatije, zato smo zapostavili svoje lastne potrebe. Naše dobrovoljne organizacije so molčale, čeravno jih je trla velika skrb. Med temi imamo v mislih našo glavno rešiteljico Družbo sv. CM. Skoraj tri mesece so bili njeni dohodki v izkazih po časopisih obupno skrčeni, a izdatke ima trajne. Ker je skoraj ves razpoložljivi kapital z dedščinami vred zazidala v Trstu in drugod, skrbelo je resne rodoljube, kaj bo z našo milijenko.

Sedaj je konec žrtvam na zunaj. Čas je torej, da se znova oklenemo lastne reševalne akcije ter letos nadomestimo naši šolski družbi lanske nedostatke. Družbo čakajo baš letos dve novi velevažni, a tudi dragi akciji na narodni mejli. V drugi notici povemo, kakšni so bili viri družbi iz naše dežele. Naj bi letos podružnice razvile najživahnejše tesnovanje. Vsaka podružnica naj bi si štela za najvišjo narodno čast, da napreduje glede dohodkov in števil članov. Kjer je število letnikov izčrpano, naj se pridobiva čimveč podpornikov! Glavni vir dohodkov pa so podružnične prirreditve, ki bi se naj vršile pozimi v manjšem, poleti pa v večjem obsegu.

Take prirreditve so najlepša prilika za našo plemenito in prevažno narodno obrambo. Veselice se naj prirejajo s čim najmanjšimi stroški, brez drage godbe. Pijača in jestvine naj bodo v lastni režiji, česar ne bo zamerjal noben resnično naroden gostilničar.

Podružnice naj ne pozabijo pravočasno na letni občni zbor, ki se naj izvrši po možnosti že pozimi. V odbor se naj volijo le agilne in za svar dovezne osebe, ki ne gledajo samo na čast. Odborniki naj si razdele delo med seboj. Eden naj ima na skrbi nabiralnike, ki naj bodo v vsaki gostilni na vidnem kraju. Izpraznjuje jih naj vsaj vsaki drugi mesec ter pošilja denar z razkazilom, kje in koliko se je nabralo, glavni družbi. Drugi odbornik naj vpliva na trgovce in gostilničarje, da bodo naročali in razpečavali družbino blago. Tretji odbornik naj pridobiva naročnike za družbino glasilo „Slovenski Branik“ (naročnina le 3 K). Člane pa naj pomagajo pridobivati vsi odborniki, odmerjeno po ulicah, okrajih, vaseh itd.

Nabrani denar naj se sproti pošilja glavni družbi, a vselej naj se razločno zapiše, iz kakega vira je. Napačno je, denar kje nalagati ali ga celo doma hraniti, češ, da bo večja vsota. Družba že sama plodonosno nalaga denar, ki ga sproti ne potrebuje.

CM podružnice naj bi bile v vsakem kraju zbirališče vseh zavednih narodnih slojev. Ako tudi nobeno drugo društvo ne bi moglo uspevati, ohrambno društvo mora živeti! Tako je pri Nemcih, po-

sebno po Kočevskem, kjer nimajo nikakih drugih društev, a podružnice „Schulvereine“ in „Südmarke“ prosperirajo v vsakem gnezdu. CM podružnice pa naj ne bodo le zbiralke denarja, temuči tudi učiteljice narodne zavesti, kar se dosega ravno s prirreditvami in agitacijami agilnih odborov.

Delajmo, poučujmo, žrtvuimo, saj gre za nas in našo boljšo bodočnost!

Seja mestnega sveta.

Nadaljevanje glavne razprave o proračunu za leto 1913.

Sinočnja seja je kazala nekoliko več življenja in parkrat je celo nastal hrup, a se ni moglo razumeti govornikov. Vendar ni bilo preresnih spopadov. Kot prvi je povzel besedo socialist

svet. Pittoni, ki je odgovarjal na trditve svet. Brocchija in Wilfana v zadnji seji. Baval se je predvsem z narodnostnim vprašanjem ter očital večini, da ga ni še rešila. Omenja knjige, ki jo je spisal Angelo Vivante, v kateri da je zapisano mnogo, mnogo resnic, ki pa jih večina ne vpošteva in ne pusti o njih ne govoriti, ne pisati. Vem — pravi govornik — da bo ostal brezuspešen up svet. Puecherja, da bi bil boj večine ob prihodnjih volitvah cvilnejši, bolj za ideale, in to je znak politične degeneracije italijanske liberalne stranke.

Proti Wilfanu je izvajal govornik: dasi Puecher ni krivil slovenske manjšine odgovornosti za očitane napade, je vendar Wilfan obrnil skoro ves svoj govor na naslov socialistov. Govornik ne odreja slovenskim poslancem dobrega srca, morda da imajo še boljše nego socialisti, ampak za delavce da je rešitev v kljub temu le v socialno-demokratski stranki. Izbleknil je celo budalost g. Pittoni, češ, da nobeden ne more skrbeti za delavske koristi, ko samo socialno-demokratska stranka! Govorec o nacionalni politiki slovenski, pravi, da socialisti pač spoštujejo slovenski narod, da pa pobijajo in zaničujejo nacionalno politiko, ki je po njegovem mnenju bolezen! Govornik smatra za razjaljivo očitek Wilfanov, da niso socialni demokratje odkritosrčni. Socialisti da so vedno odkritosrčni in odkrito želijo kompromisa med Slovenci in Italijani.

Nato je govoril italijanski liberal svet. Mrak, ki je dejal, da mora isto neodkritosrčnost, ki jo je Wilfan očital socialistom, očitati Slovincem. Predvsem da ni le slučaj, če vedno, kadar govori slovenski govornik, ni vladnega zastopnika v dvorani. Saj da vlada itak le to dela, kar Slovenci hočejo; nato si Mrak vzame drzno čelo, da izusti sledečo profanacijo resnice: „Ne mi italijanski liberalci tlačimo vas Slovence, ampak vi ste naši tlačilci in mi smo tlačeni!“

Svet. Slavik: Revčki!

Svet. Mrak nato opozarja na Dalmacijo, češ, kako tam Italijani ječijo pod hrvaškimi jarmom.

Svet. Martinis (dalmatinski Hrvat): Dalmatinski Italijani imajo poleg potrebnih ljudskih šol dve srednji šoli, tržaškimi Slovincem ne daste niti ene ljudske!

Svet. Mrak je zatem nadaljeval in milostno izvolil priznati, da se ne more ravno reči, da bi v Trstu ne bilo Slovincem, ampak vprašanje da je, kako da so. Poleg ljudi da pridejo namreč vpoštev tudi historična prava.

Svet. Rybář: Pojte v muzej z vašimi historičnimi pravi!

Svet. Mrak si nato predrzne drugo zavilje resnice s trditvijo, da je Trst vedno bil italijanski.

Rybář (ogorčeno): Nikdar! Velik hrup v dvorani! To ni res! Ali ste renegati, kakor Vi, g. Mrak, Kozulic, Raškovič itd., ali pa ste tujci. Edno pravi domačini in zares pristni Tržčani so naši slovenski okoličani!!

Svet. Mrak nato čveka dalje o nekkih Italijanih v Ameriki in v Ljubljani, in pravi, da so ravno tako, kakor ti, tudi tržaški Slovenci tukaj gosti, ki pa da hočejo biti gospodarji.

Nato se trudi govornik z neuspelim dokazom, da se Slovincem ne godi nobena krivica. Da saj tudi Italijanom vlada ne vzdržuje nobenih šol. (Dr. Rybář: Trgovska akademija, obrtna šola!) Mrak: Vi ste voljeni od okolice in tam imate zadosti šol. (Rybář: V največjih davčnih občinah: Sv. Mar. Magd. Spodnja in Zgornja, Rocol jih ni!) Mrak: Lega Nazionale je zelo koristna, ker vzdržuje rikreatorije namesto občine, zato jo podpira občina. Slovenci pa hočejo vsepreveč imeti. Zato ni mogoče niti misliti na kak kompromis z njimi.

Zatem govori proti socialistom, s katerimi se hudo spopade. Zlasti nastane hrup, ko kritizira delo socialnih demokratov v parlamentu, ter jih imenuje patrijote. (Černivec: Vi, vi ste patrijoti, avstrijske corrazate, jadranska razstava na Dunaju itd.)

Kot zadnji govornik je sinoči nastopil svet. Wilfan, ki je znova pokazal svoje velike zmoglosti in znova dvignil ugled naših mestnih svetovalcev. Z neovržno logiko je pobil vse nasprotniške argumente in preciziral jasno stališče slovenskih zastopnikov. Izvajal je:

„sicer nocoj govoril odkritosrčno (Mrak: „Hvala!“), toda na nekaj poseben način odkritosrčno. Zavedajoč se namreč prav dobro, da je na njegovi strani krivica, je v svrhu pobljanja mojih izvajanj navajal argumente, ki jih nobeden ne more smatrati za resne, ki so vsak dan pobiti po dejstvih, ki jih pobija proračun sam. Kdo naj n. pr. jemlje za resno trditve Mrakovo, da se tržaškimi Slovincem v šolskem pogledu godi ravno tako, kakor Italijanom?! Mrakova odkritosrčnost obstoji v tem, da brani stvar, ki se ne da braniti, z neresnimi argumenti!“

V narodnostnem vprašanju nočem — kakor predgovornika — izpraševati nasprotnikovo vest, ampak razmotriti njegovo bistvo. Socialisti rešujejo to vprašanje ne, kakor bi bilo potrebno, ampak tako, kakor je za njih bolj prav. Pittoni se ni hotel lotiti jedra vprašanja, temveč ga je hotel rešiti kot nekak sodnik med nami. Pri tem pa pozablja, da mi in Italijani nismo kakor dva brata, ki se prepirata, temveč bi moral pomniti, da naš boj je reakcija proti tlačenju. Nam boj za narodnost ni cilj, ampak sredstvo v dosego pravih narodovih ciljev.

Nato se bavi govornik z razmerjem med Italijani in Hrvati v Dalmaciji in pravi: Italijani so prišli pred stoletji v Dalmacijo, kjer so imeli svoje gospodarske, politične in kulturne interese. Sledovi tega se še sedaj poznajo. Toda ko pa so prišli Hrvati do zavesti svoje lastne moči in snage, so se pričeli razvijati in pri tem se je spremenil oni lovorjev venec italijanstva, ki je preje tvoril slavo Dalmacije, v venec trnja, ki je oviral napredek Hrvatov. Napačno je misliti, da se mora hlišo, v kateri je nekda prebival knez in ki je prešla v druge roke, pustiti vedno v onem stanu, v katerem je bila, ko je stanoval v njej knez, — da bi se ne odpirala niti okna, niti izpustili iz sob profumi. Reakcija Hrvatov proti Italijanom je naravna. Jednako je pri nas. Nekdaj so prihajali sem Mraki, Kozulic in Raškovič ter se tu poitalijančili. Mi hočemo to preprečiti in tega ne bomo več trpeli: to je naša reakcija.

Svet. Mrak je trdil, da se skrbi ravno tako za Slovence, kakor za Italijane. To pa ni res! Čeprav vzdržuje občina sama v okolici slovenske ljudske šole, nam ne da niti ene srednje!

Svet. Rybář: Niti ene meščanske!
Svet. Gherbetz: Je v Sežani, pojte v Sežano!

Svet. Rybář: Pojte pa Vi, g. Orbec, v Rim ali v Benetke!

Svet. Wilfan (nadaljuje): Obzaljujem odkritosrčno, da, kadar govorim, ni tu vladnega zastopnika, ker bi rad, da sliši tudi naše zahteve, kojih izpolnitev je nujno potrebna, in da v smislu svojih besed ori uvodu te razprave vlada tudi te naše zahteve za take smatra in nam jih izpolni; če pa našim ne prizna neobhodnosti in nujnosti, je ne sme priznati niti italijanskim enakim zahtevam.

Nato se dotakne svet. Wilfan hvallisane odkritosrčnosti socialistov, kojih teorije in prakse so tako različne, da v teoriji nekaj Slovincem priznajo, a v praksi — pri glasovanju — odrekajo. Politiko se pa sodi po uspehih. Zato je treba smatrati socialiste kot slovenskim težnjam vedno nasprotni!

Svet. Černivec: Mi smo predlagali slovensko šolo v mestu!

Svet. Rybář: Da, ker ste vedeli, da je ne dalo!

Svet. Wilfan: Kadar bodo socialni demokratje uravnali svojo prakso po teoriji, jim bomo priznali, da delajo odkritosrčno. — Slovenski poslanci so tudi zastopniki večnoma revnejših slojev, zato je njihov boj za pravice zatiranih. Ta boj je slovenski poslanci bojevali še predno so prišli socialisti v mestni svet. Mi Slovenci vidimo srečnejšo bodočnost le v miru in si živo želimo odkritosrčnega kompromisa z Italijani. Zato prosimo gospode liberalce, da so zares liberalni, gospode socialiste, da so zares internacionalni, to je, pravični napram nam.

Konec ob 10. — Prihodnja seja jutri zvečer.

Domače vesti.

Častno kolajno za štiridesetletno zvesto službovanje je podelil namestnik občinskemu slugi Podbrdom, Mihaelu Kaltnekarju.

Zreli narodi, zelena vlada. Tam daleč nekeje v deveti deželi obstoji država, ki ima 10 narodov. Večina teh so že zreli, čeravno jim ni še posijalo solnce enakopravnosti od strani njihove, še vedno zelene, to je — nezrele vlade. Siabi starši so tisti, ki radi enega hudobnega otroka grdo postopajo z devetimi drugimi, samo da tako ustrezajo razposajencu. V taki družini ne more biti sreče in blagoslova in mora propasti. In vendar: kjer je vest čista, tam je tudi enakopravnost lahka, in nič se ni bati zamere ne od ene, ne od druge strani. Čim pa so se stariši enkrat udali slabemu otroku, udajajo se tudi drugičkrat in postajajo taki pravi sužnji lastnega hudobnega otroka, in obenem zatiralci svojih dobrih in zvestih otrok. Ali vse to more trajati do gotovega časa.

Krivica ne more večno trajati. Tudi najbolj otroci je ne morejo večno prenašati; obračajo slednjič hrbet tudi lastnim ataršem! In pameten človek jim ne bo zamerjal tega,

Vpliv balkanske vojne na naše gospodarske in politične razmere.

Govor državnega poslanca g. dr. Otokarja Rybáfa na javnem shodu političnega društva „Edinosti“ dne 12. januarja l. 1913.

Častiti zborovalci! V današnjih kritičnih časih je posebno za nas Jugoslovane precej težavno, da, skoraj nevarno, govoriti o zunanji politiki in o vplivu te politike na naše razmere, gospodarske in politične. Naša Avstrija je namreč jako čudna država. Ima namreč to posebnost, da je v njej vedno eden ali pa tudi več narodov, ki so baje nasprotniki državne celokupnosti, da se nahajajo v njej vedno kakšni veleizdajalci in da ima vedno kake sfere na svojem repertoarju. Naša Avstrija brez veleizdajalcev kar več živeti ne more. Če jih ni, si jih pa hitro sama ustvari! (Smeh v dvorani) Sedaj ravno smo mi Jugoslovani tako srečni, da nas imajo vsi za najhujše sovražnike Avstrije, za veleizdajalce, pa naj storimo, kar hočemo, naj govorimo, kakor hočemo.

Jugoslovani veleizdajalci.

Če govorimo, kar v resnici čutimo in o čemer smo prepričani, da bi bilo dobro ne le za nas Jugoslovane, temveč prav tako tudi za celo Avstrijo, nam očitajo, da smo srbofil, da uganjamo kozmopolitizem, da delamo prot. interesom avstro-ogrsko monarhije, in to vse le zato, ker smo drugačnega menjenja, kakor nekateri gospodje na Dunaju. Potem pa raz puščajo naše občinske zastope in zapirajo naše ljudi v ječe.

Če hvalimo avstrijsko politiko, če izjavljamo, da smo pripravljani vsak čas preliti svojo kri za avstro-ogrsko monarhijo, potem jim to tudi ni prav, in nam očita o hinavstvo in pravijo, da ne mislimo tako, kakor govorimo. Saj so to izkusili celo možje, o katerih pač ne bi nikdar nihče ne mogel misliti kaj takega, celo najtreznejši politiki, saj se je to prigodilo celo — dr. Šusteršiču. Tudi on je moral izkusiti, kako je nevarno za Jugoslovane govoriti o jugoslovanskem vprašanju in njihovem razmerju napram monarhiji.

Ko je izbruhnila vojna na Balkanu, so vsi Jugoslovani izražali svoje simpatije balkanskim jugoslovanskim državam, ki so stopile v boj za krst častni in svobodo zlato, in tudi stranka, ki jej stoji dr. Šusteršič na čelu, je v svojem glasilu „Slovenca“ in v državnem zboru izražala enake svoje simpatije ter se izrekala za jugoslovansko idejo. To je pobudilo velikansko začudenje v gotovih krogih na Dunaju, zlasti pa v krogih nemških krščanskih socialcev, ki so očitali pristašem dr. Šusteršičeve stranke, da so izdali Avstrijo in vero, ker se potegujejo za shizmatike, ki so baje še hujši sovražniki katoličanstva, kakor sami mohamedanci. Čez nekaj časa je potem dr. Šusteršič priobčil v „Slovenca“ članek, v katerem je poudarjal, da smo mi Slovenci tudi Jugoslovani, ki pa moramo pomisliti, da živimo v Avstriji, da je naša usoda tesno zvezana z avstro-ogrsko monarhijo, da smo pripravljani, če bi bilo treba, žrtvovati tudi svoje življenje za obstoj Avstrije. Toda vse to ni pomagalo nič, ni izpremenilo sodbe onih patentičnih patrijotov na Dunaju. Oni in to zlasti glasila nemških nacionalcev, posebno „Grazer Tagblatt“, so nas napadali še bolj in so imenovali dr. Šusteršičevo izjavo hinavstvo, s katerim hoče le varati javnost, da je vse to le pesek v oči.

Če torej stoji stvar tako, če je že vseeno, če govorimo tako ali tako, potem je pač najbolje, da

govorimo, kakor mislimo,

kakor nam narekuje srce in veleva razum. (Odobranje!) In to je tudi najbolje.

Mi smo avstrijski državljani. Imamo torej svoje dolžnosti napram državi, v kateri živimo, in jej tudi doprinašamo svoje žrtve, če je potrebno. Če pa žrtvujemo za to državo imamo tudi svoje pravice in pred vsemi tudi pravico, da jasno povemo svoje menjenje, četudi nam zato očitajo srbofilstvo, da povemo, da ne soglašamo s to politiko, ker ta politika ni na korist nam in tudi ne avstro-ogrski monarhiji.

In nismo mi sami, ki govorimo tako, saj so nastopali tudi v nemškem taboru možje, ki so jasno povedali, da ne odobrava, kar delajo in kriče nekateri krogi na Dunaju. Povedali so, da je ta politika zgrešena, škodljiva, in to zlasti za naše gospodarske razmere. Ne mi, temveč oni Nemci so rekli, da je to

nevarna politika za obstoj Avstrije.

No, mi se lahko tolažimo s tem, da ta očitanja veleizdajstva pri nas v Avstriji niso ravno tako nevarna. Patrijotizem v Avstriji se zelo menja, skoraj kakor vreme. Tisti, ki

so bili včeraj še veleizdajalci, so danes največji patrijotje, da, celo stebri monarhije.

Avstrijski patrijotizem se menja

skoraj od leta do leta.

Poglejmo samo, kako je bilo pred 66. in 59. letom! Leta 66. bi bili tistega nemškega politika, ki bi se bil izrekel za kako ožjo zvezo s Prusijo, vlekli pred sodišče in bi ga obročili veleizdajce. Leta 66. pač niso mišili pri nas na nič drugega, kakor na vojno s Prusijo, po letu 66. pa zopet le samo na maščevanje. Dunajčanje so takrat kar beželi proti Prusom, ker je Prusija degradirala ono Avstrijo, ki je bila prej prva v zboru nemških držav, na drugo mesto in znojo tudi Dunaj, ki ni bil več prva prestolnica Nemčije, ker je začel rasti Berlin. Tedaj so se vršile na Dunaju najhujše demonstracije proti Prusom in Nemčiji. Danes pa ni naša oficialna politika samo za to, da živimo v prijateljstvu s Nemčijo, temveč je to zvezo napravila tako ozko, če gre eden v boj, da mora iti tudi drugi, da je ta zveza prav podobna zvezi med možem in ženo, samo da smo v tej zvezi mi žena, Nemčija pa mož kajti Berlin nam komandira vse! Če bi kdo danes govoril proti tej zvezi, bi mu rekli, da je izdajalec!

Prav tako je tudi z Italijo. Skoraj sto let je Avstrija vodila neprestan boj proti Italijanom. Italija je bila gnezdo puutarjev, kdor je bil za zvezo z Italijo, je bil iredentist, izdajalec, danes pa vlada med nami in Italijo tako prijateljstvo, da bi same ljubezni najraje požrli drug drugega. Danes je avstrijski patrijot, ki hvali Italijo.

Vendar pa se mi Jugoslovani tudi sedaj še lahko tolažimo, da se bo gotovo zopet izpremenilo to menjenje. Če smo bili prej mi tako zaneslivi, če smo bili mi prej vedno prvi, ki smo krvaveli na bojnih poljih, pride gotovo zopet čas, ko bodo zopet prišli k nam. Da, in res smo mi

Jugoslovani vedno prvi krvaveli za Avstrijo,

saj je prišlo celo tako daleč, da so n. pr. Hrvatje vsled svoje udanosti Avstriji na bojnem polju uživali v Italiji poniževalno slavo najkruzejših, celo roparskih čet, ker so šli z vsem navdušenjem vedno v boj proti sovražnikom Avstrije. Če so sedaj časi, ko je Avstrija pozabila vse to, če nam sedaj očitajo, da konspiriramo proti Avstriji, pride že čas, ko bodo zopet spoznali nas, ko nam bodo zopet delali take komplimente, kakor je bilo to v letih 48., 49., 66. in tudi tedaj, ko je Avstrija okupirala Bosno in Hercegovino, kjer so zopet in zopet

slovanski polki rešili čast Avstrije!

Imamo pa tudi v zadnjem času primerov, kako se menjajo pojmi o patrijotizmu pri nas v Avstriji.

Do pred par leti so smatrali v Avstriji nemške radikalce za nekake nemške iredentiste, ki so bili za najožjo zvezo s Nemčijo, tudi tedaj, če bi bil tej močni Nemčiji en sam viadar, ki so vedno prepevali „Die Wacht am Rhein“ in „Heil Dir im Siegeskranz“ in govorili o veliki Nemčiji. Prototip teh nemških politikov, ki je celo v javni seji državne zbornice klical „Heil Hohenzollern!“ je bil nemško-radikalni poslanec Karel Herman Wolf. In bili so nemško-nacionalni dijaki, ki niso imeli nobenega komeza, nobenega zborovana, da bi ga ne bili začeli in končali z „Die Wacht am Rhein“, ki so častili v Bismarku svoj vzor, ki so kar goreli za nemško-nacionalno celokupnost. A glejte! Komaj se je začela vojna na Balkanu, je bilo, kakor da se je pozabilo vse to. Tisti, ki so bili najhujši nasprotniki avstrijske državne ideje tisti, ki so sovražili črnomurane barve bolj kot samega hudica, so kar čez noč postali

najboljši avstrijski patrijotje

in šli za pred spomenik Radeckega in so tamkaj zapeli — malo sram jih je vedarje bilo — najprej „Die Wacht am Rhein“, potem pa avstrijsko himno, iz katere so se prej delali norca! In to niso bili dunajski mali meščanje, temveč dijaki, inteligenci. A v Pragi so celo profesorji hoteli stopiti na čelo enakemu nemškemu nacionalnemu dijaštvu, ki je šel pred spomenik Radeckega pet avstrijsko himno. In ti ljudje veljajo sedaj za patentične avstrijske patrijote, za stebre države. Bi pač bilo žalostno, ko bi se Avstrija morala zanašati na take ljudi, če bi bil njen napredek odvisen od njih! Mi pač ne moremo

drugega, da po vsem tem prepuščamo gospodi na Dunaju odgovornost za to, če morda postajajo hladni tisti, ki so bili prej največja opora državi, ko smatrajo tiste za patrijote, ki so pred kratkim napadali še vse, kar je avstrijskega!

In pri Italijanih je isto. Tisti, ki so jih včeraj še imeli za iredentiste, ki so jih zapirali in vlačili pred poroto, tudi tisti so sedaj kar naenkrat odkrili svoje avstrijsko srce. Ko so v Zadru Hrvatje priredili demonstracijo v prilog svojim balkanskim bratom, so tisti Italijani, ki jih je bilo dotlej vedno najti med največjimi nasprotniki Avstrije, udarili na ulico proti Hrvatom, in jim klicali „abbasso“ in jih obkladali s „ščavi“ ter končno tudi zapeli — avstrijsko himno!

Imamo pa tudi še drugih primerov.

V Bosni in Hercegovini so mohamedanci, ki so slovanskega, srbskega in hrvatskega rodu in jezika, bili tisti, ki so smatrali anekajto le za začasno in vedno še pričakovali od sultana, da jih reši izpod avstrijskega jarma, ki se izpočetka volitev v bosenski deželni zbor niti udeležiti niso hoteli in so bili vedno nasprotniki vlade. Ko pa se je začela vojna na Balkanu, so tudi oni naenkrat odkrili svoje avstrijsko srce, šli na trg in zapeli avstrijsko himno.

In take stvari beležijo na Dunaju kot izraze lojalnosti in avstrijskega patrijotizma. Ko bi na Dunaju vedeli,

kako se smešijo

s takimi stvarmi, bi jih gotovo opustili.

Kaj morda mislijo Karel Herman Wolf, nemški nacionalci, Italijani itd. resno s svojim patrijotizmom? Nikakor ne! Razlog njihovega patrijotizmu je popolnoma drug, vendar pa na Dunaju smatrajo one za resne, dočim pa prezirajo nas, ki govorimo pravično in resnično.

Ne, oni ne govorijo in delajo vsega tega iz navdušenja in ljubezni, oni niso zapeli avstrijske himne pred spomenikom Radeckega iz ljubezni do Avstrije, temveč edino le zato, ker vidijo nas Jugoslovane v kritičnem položaju, nas, ki nas sovražijo hujše nego vse drugo, in bi se zvezali proti nam tudi s hudicem, da bi šli z njim proti nam,

da bi strili nas Jugoslovane!

Njim nikakor ni prav, da so zmagali v balkanski vojni Jugoslovani, temveč so želeli zmagati Turkom, da bi Turki zavzeli Sofijo in Belgrad, oni si pač žele, da bi oni potem mogli pestiti nas tu, kakor bi pestili, ako bi zmagali, Turki one tam dol. Zato so se oprilej sedaj avstrijske ideje, ker mi ljijo, da nas imajo odločujoči faktorji na Dunaju za najhujše nasprotnike monarhije, in da jim bodo potem oni pomagali popolnoma podjarmiti, mučiti nas s pomočjo avstrijske policije in avstrijskih bajonetov.

Stvar pa v resnici ni tako huda in nam nikakor ni treba obupavati. Saj gotovo pride čas, ko se pokaže, kako se je zmotila Avstrija, ko se je zanašala na take patrijote. Toda če se tudi ne bojimo te zveze avstrijske birokracije z nemško in lško iredentom, vendar pa je v resnici grdo, da postopajo na tak način proti Jugoslovanom, kakor delajo v Dalmaciji in na Hrvatskem, kjer je šel Cuvaj sicer nekoliko na izprehod, a se vendar ni izpremenilo nič. Treba je obsojati vse to, ostro obsojati, vendar pa

ne smemo predaleč!

Naši nasprotniki namreč pričakujejo, da bi se mi vdali strasti, da bi se dali zavesti h kakim neumnostim. Toda tega ne smemo storiti, ker bi to škodovalo nam samim in vsemu našemu narodu! Zlasti mi Slovenci imamo sto razlogov, da resno in trezno presojamo položaj, kajti mi smo prvi, ki bi trpeli, ako bi se prenegajali, mi bi trpeli najhujše. Paziti moramo na svojo pozicijo, ki je ena najvažnejših, saj obkoljujemo največje avstrijsko trgovinsko mesto, saj tvorimo mi prehod na Balkan.

To važno našo pozicijo je izpoznal že Napoleon in vedel je, da zada najhujši udarec Avstriji, če jej vzame naše ozemlje. Zato je tudi ustanovil ilirsko kraljestvo. Napoleon je pač bolje izpoznal važnost naših dežel, kakor pa avstrijski politiki, ki goje le sovražstvo proti prebivalstvu teh dežel. Mi smo se pač naučili iz zgodovine, če pride do poloma, da se bodo za te dežele potegovalle vse velesile, kakor se potegujejo za one na Balkanu in kakor se bodo v kratkem tudi za Malo Azijo.

Nemci sanjajo o veliki nemški državi od Hamburga pa do „nemškega“ Trsta. Italijani pa so tudi ravno taki in si ničesar ne žele bolj, kakor našega Primorja. Ker je tako, moramo biti previdni, da se tedaj, če se kaj zgodi, ne pripeti tudi nam kaj, da ne bi nas pri tem zatlili.

Pred kratkim je znani nemški poslanec Dobernig, bivši Slovenec — da ne rečem, da je renegat — ki vedno povzdigne svojo besedo za nemške interese, kedar se mu za to le nudi prilika, priobčil v časopisju članek, v katerem poudarja, da je treba tu v Trstu utrditi stališče Nemcev, ki da lahko odločujejo med Slovenci in Italijani. Tako torej

Nemci pripravljajo svoj most do Adrije.

To daja nam Slovincem povod, da moramo biti posebno previdni in da si čim naj več mogoče okrepimo svoje pozicije. Stališče naše pač ni lahko, kajti opraviči imamo z močnimi nasprotniki. Zlasti s severa pritiskajo Nemci z vso silo in nam prihajajo vedno bliže. Na Koroskem prehajajo cele občine v nemške roke. Da ohranimo svojo posest, je treba resnega dela in zato je nam vse na tem, da se ohrani mir. Zato pa smo tudi poklicani, da povemo gospodom na Dunaju.

Če bi imeli mi tako svoje soplemenjake v drugih državah, kakor jih imajo Hrvatje in Srbi, in bi stremili po združenju s Črnogorci ali Srbijo, potem bi nam lahko rekli, da smo srbofil, da smo veleizdajalci, toda pri nas je drugače. Mi imamo naše interese tu, da jih branimo, in zato je tudi naša dolžnost, da v našem in v imenu Jugoslovnanov povemo, kako sodimo o avstrijski politiki.

Do leta 1867. se je pri nas v Avstriji še lahko govorilo

o avstrijski državni ideji,

ki je objemala ves kompleks kronovin, ki tvorijo avstrijsko-ogrsko monarhijo, izvzemši Bosno in Hercegovino. Do tedaj se je še lahko govorilo o enotni avstrijski državni ideji. — Od leta 1867. dalje pa imamo avstrijsko državno idejo in ogrsko državno idejo, združeni v eni državi, kateri stoji na čelu eden vladar. V svojem bistvu ste si te dve ideji odločno nasprotni. Avstrijska državna ideja obseza le tiste kronovine, ki so zastopane v dunajskem državnem zboru, ogrska pa dežele ogrske in hrvatske krona, in ti dve ideji ste v vednem boju med seboj. Ogrji pač delajo edino le na to, da dosežejo popolno neodvisnost politično in državno, delujejo z vsemi sredstvi le v doseg enega cilja, popolne osamosvojitve od dunajske vlade. Imeti hočejo svojo samostojno državo, ne le svojega lastnega državnega zbora, ki ga že imajo temveč tudi svojo lastno orodje, svoje lastno orodje, s katerim bi svoj dan branili svoje namišljene pravice.

— Tako se pač neprestano vrši boj med centralistično in dualistično državno idejo, celo boj med cesarjem samim in med onimi ogrskimi faktorji, ki so zastopniki ogrske državne ideje. Ogrji pač niso zadovoljni s tem, kar so dosegli leta 1867, in hočejo imeti svojo samostojno ogrsko državo.

B., ki se vodi med Avstrijo in Ogrsko znotraj, pa se pozna tudi na zunan; avstro-ogrsko monarhija, ki ima eno skupno ministratvo in ima tudi skupno zunanje zastopstvo, vendar nima ene skupne avstro-ogrške politike, temveč ločeno avstrijsko in ogrsko, kakor so tudi ločeni gospodarski interesi avstrijski od ogrskih. Odločuje pa tu tisti, ki je močnejši, in močnejši so ravno Ogrji.

ukazujejo le Ogrji,

ki store vse, da se čim preje uresniči ideja ogrske državne neodvisnosti. V takih stvareh je naše ministratvo zunanjih zadev mnogo preslabo, kajti vedno se povspesuje ne avstrijski, temveč le ogrski interesi.

To se je pokazalo tudi sedaj, ko gre za Jugoslovane, ko gre za naše interese, za to da živimo v slogi z Balkanom. Pri nas v Avstriji je industrija že precej razvita, a ta industrija ima svoj izhod edino le na Balkanu. Kolonij nima Avstrija, kakor jih imajo druge države, zato jej ne ostaja nič drugega, kakor da išče odjemalstva v balkanskih državah.

Če bi pa to hoteli, bi morali živeti z njimi v prijateljstvu. Toda pri nas je ravno nasprotno, kajti že par let sem živimo

v sovražstvu z balkanskimi državami.

in to v največjem sovražstvu, ki pa se hujša še od leta do leta. Navidezno se je sedaj to

sovraštvo nekoliko ublažilo, toda porodilo se je zopet novo sovraštvo, ki je popolnoma upravičeno proti tistim, ki vodijo tako politiko.

Tu pač nastaja vprašanje,

zakaj taka politika?

Naša zunanja politika je zato taka, ker Madjari nimajo industrije, temveč je Ogrska še v veliki pretežnosti agrarna, valed česar se potem boje Madjari konkurence balkanskih držav za svoje agrarne pridelke. V tem dejstvu je tudi vir draginje, ki vlada pri nas, in temu se nikakor ni čuditi.

Statistika nam to tudi natančno potrjuje. Gospodarski boj, ki se je vodil proti Srbiji, od takozvane aneksijske krize dalje, je povzročil, da je začel padati naš izvoz v balkanske države. Odkar se vodi pri nas ta madjarska politika, je padel naš izvoz na Balkanu toliko, da je naša monarhija, ki je s svojim izvozom na Balkan preje zavzemala prvo mesto, je sedaj le še na drugem mestu. Kakor rečeno, se čuti to zlasti od leta 1907, ko se je sklenila za Srbijo in balkanske države tako škodljiva trgovinska pogodba, in so se razmere še poostrele leta 1908, vsled aneksijske krize. Mi smo tedaj sicer odobrvali aneksijo, in to v zavesti, da se s priklonitvijo Bosne in Hercegovine ojača pri nas jugoslovanski element, poudarjali pa smo tudi, da politika ogrskih veleposestnikov znatno škoduje naši industriji in trgovini. Sedaj pa se je stvar poslabšala tako, da vse naše prebivalstvo že obupava, da obupavajo celo tisti, ki vodijo to politiko.

Mislili bi si človek sedaj, da se bodo stvari obrnile sedaj na bolje, toda namesto da bi se spametovali, da bi izprevideli, da to vodi v pogubo, ako bi šlo še tako naprej, se je stvar še znatno poslabšala. — Bili so časi, da je bilo videti, kakor bi se nekoliko začelo daniti, da so začeli izpoznavati, da je zgrešena ta politika, da se z žuganjem in zatiranjem ne doseže nič, temveč da je le s prijateljstvom mogoče pridobivati naklonjenost balkanskih narodov, da se le tedaj opre avstrijski industriji in trgovini ves Balkan, če se sklenejo z balkanskimi državami dobre trgovinske pogodbe. Toda to je potrajalo le nekaj časa. Madjari so se pač zbal, da bi se izpremenil kurz na Dunaju, in od tedaj datirajo tiste afere, s katerimi smo se blamirali pred celo Evropo, kakor je bila

afera konzula Prochaske.

Ali ni to sramota?! — Sedaj imamo v konzulu Prochaski popolnoma zanesljiva privatna poročila in ta potrjujejo, da se je Prochaska na svojem mestu obnašal tako, kakor se ne bi bil smel človek, ki ima edino nalogo, da zastopa gospodarske interese svoje države. Znano je sedaj o Prochaski, da je tamkaj le intrigiral, da je celo hujškal Albance proti srbski vojski ter jih na vse mogoče načine šuntal, da so celo Albanci sami tako izpovedovali proti njemu in iz tega Prochaske so potem hoteli napraviti avstrijskega mučenika, poročajoč, da so ga mučili na vse mogoče načine in zlostavljali in končno celo ubili. In naši oficijelni krogi ne samo da niso oporekali tem hu skajočim poročilom, temveč so celo molčali tedaj, ko so imeli že od Prochaske samega poročilo, da je živ in zdrav in — cel!

In zakaj vse to?

Zato ker so potrebovali vse to, ker so hoteli nahujškati avstrijsko prebivalstvo, ki se sicer rado prepira med seboj, ki pa nikakor ne želi vojne, zlasti pa ne za kako neumnost. Zlasti pa niso mogli razumeti oni dobrodušni Dunajčanje vprašanje srbskega pristanišča ob Jadranskem morju, misleč, češ če imajo druge države svoja pristanišča, zakaj bi ga ne smela imeti tudi Srbija! In to seveda ni moglo biti prav gospodom, ki so na vsak način hoteli imeti povod za spor s Srbijo, ki je pametna, prepustila celo pristanišče z devo odločiti velevlasti. Potrebno pa je nekaj, kar bi vlekle. In tako so prišli s Prochaskovo afero, katero so, kakor rečeno, vzlic temu da so vedeli, da stvar ne odgovarja resnici, še podpirali. Kdor pozna Dunaj, ve, da je valed tega moralo biti vse razburjeno, zlasti pa gospe in gospodičje, da se sploh ni govorilo o ničemer drugem, kakor edino le o grozovitostih, ki so se dogodile ubogemu Prochaski. Zato pa je tudi bilo toliko krika: Dol s Srbi!

Ko je bila torej stvar tako daleč, so si mislili gotovi krogi, ki so provzročili to afero:

zdej lahko mobiliziramo,

zdej lahko pokličemo rezerviste k polkom, sedaj moremo maščevati sramoto, ki smo jo doživeli s svojo nespametno politiko.

In tako se je govorilo in pisalo vsevpred. Toda sedaj pa kar naenkrat pride vest, da konzulu Prochaski ni nič, da je popolnoma zdrav. Začeli so gledati čudno tudi v drugih državah. Tedaj so izprevideli na Dunaju, da morajo vendarle reči nekaj o stvari in izšel je neki komunike, ki je skušal popraviti vso pogreško, ki pa jo je le še bolj odkril.

Ker so torej tako temeljito pogoreli s Prochaskom, so si izmislili kar naenkrat, da je

treba rešiti Albance.

Bog varuj, da bi se vzelo kaj Alban- cam, da bi se izgubil le eden ismed njih. Avstrija se mora v imenu resnice in pravice postaviti nanje. (Smeh)

In tako ste bili pač zopet dve prvi aferi: srbsko pristanišče ob Jadranskem morju in pa Albanija. Toda tudi vprašanje srbske luke ob Jadranskem morju je kmalu izgubilo s površja, kajti Srbi so pač boljši politiki kakor pa oni naši na Ballhausplatzu na Dunaju. Srbi so izjavili: nam je pač žal, da ne moremo dobiti svojega lastnega pristanišča ob Jadranskem morju, toda če odločijo velevlasti tako, se jim mi podvržemo radovoljno. In ta izjava je spravila s sveta afero s srbskim pristaniščem ob Jadranskem morju.

To seveda ni bilo nikakor prav gospodom na Dunaju, ki pa so si vendar znali hitro pomagati. Začeli so zatrjevati, da to pristanišče itak ni bila glavna stvar, temveč da gre le za Albance, za njihovo svobodo, da pojde zanje, če se stvar ne reši ugodno, naša vojska v boj.

Ali ni res čudno to? Toda je pač stvar taka, da pri nas odločujejo ogrski interesi in ker je proti ogrskim interesom, da bi Srbija imela svoje pristanišče ob Jadranskem morju, zato mora biti naša država proti srbski luki ob Adriji, dasiravno bi bilo

srbsko pristanišče ob Adriji v našem interesu

in to zlasti še v interesu našega največjega trgovinskega mesta Trsta. Govoril sem z ministrom in mu razložil celo stvar, in končno je skoraj priznaval, da imam prav, ko sem trdil, da bi bilo le v našo korist v korist naši avstrijski trgovini in industriji, ko bi imela Srbija svoje pristanišče ob Jadranskem morju. Vse namreč, kar hočejo Srbi sedaj importirati v našo monarhijo in eksportirati iz nje, mora iti vse preko Ogrske in od vsega imajo le Ogrji direktne ali pa vsaj indirektno koristi, kajti če že sami ne izvažajo svojih proizvodov v Srbijo, imajo pa vsaj ves dobiček njihove železnice, po katerih gre ves eksport v Srbijo.

Za nas bi bilo vendar bolje, da bi direktno prihajali v dotiko s Srbijo, in to bi bilo omogočeno, ko bi Srbija imela svoje pristanišče ob Jadranskem morju. To so tudi poudarjali tržaški zastopniki v gosposki zbornici in tudi nekateri pametni Nemci. Toda ko so čuli, da baje režejo Srbi nosove Albancev, tedaj pa se je čul le en glas, da je treba riskirati vse za Albance, potem so morali naše vojski na jug in celo tudi na sever proti — Rusom!

Po vsem tem ne vemo sedaj, ali ti ljudje res mislijo, da ne vidimo, da gre tu

vse le za ogrske interese,

ne pa v resnici za Albance? Avstrija se boji, da si ne bi balkanske države razdelile Albanije, tista Avstrija, ki sama obstoji iz takih koscev, tista Avstrija, ki se je udeležila razdelitve poljskega kraljestva in tako pomagala odtrgati Poljake in Malorusi od njegovih soplemenjakov, tista Avstrija, ki je leta 1908, sama odtrgala kos Jugoslovnanov od njihovih balkanskih bratov, tista Avstrija se zavzema sedaj za skupnost, za svobodo Albancev, ki so jej več vredni kakor pa Jugoslovani, katerih ni pustila pri drugih Jugoslovnanih na Balkanu!

Saj vendar ni treba hoditi tako daleč, tja dol v Albanijo in zastavljati svoje moči v to, da bi Albanija ne prišla pod Srbijo in Črnogoro, da bi ti dve državi ne raznarodili Albancev, saj je vendar nekaj popolnoma enako mnogo bližje, saj smo tu Slovenci! Na koliko kronovin so razkosali nas! Razdelili so nas v šest kronovin ter nas vrgli na severu in v žrelo Nemcem, na jugu pa Italijanom! In ni zadosti, da nas raznarodujejo Nemci in Italijani, temveč jim daje naša politična uprava še na razpolago svoje žandarje in druge organe, da bi se to raznarodovanje izvršilo čim prije. Na samem Koroškem smo izgubili Slovenci dozdaj vsako leto po tisoč duš, saj je število Slovencev padlo tekom zadnjih let, od predzadnjega do zadnjega ljudskega štetja za deset tisoč.

Toda vse to Avstrije ne skrbi prav nič, temveč šele podpira to raznarodovanje po svojih najboljših močeh, pač pa se tembolj briga za Albance, ki jih celo njihovi najboljši prijatelji proglašajo za prave barbarje, roparje, za najnekulturnejše ljudstvo, kateremu je še vedno prvi zakon krvno maščevanje, poteguje se samostojnost in svobodo Albanije, kjer, kakor zatrjuje najboljši poznavalci razmer 42 odstotkov vsega prebivalstva poginja vsled krvne osvete. In ti Albanci naj bi bili naš ideal, za te te naj bi šli v boj!

Ko bi hoteli popolnoma označiti to politiko, bi morali govoriti precej ostro, toda bodimo hladnokrvni. Vsekakor pa je neovrgljiva resnica, da je s to politiko

neizmerno oškodovano naše gospodarstvo.

Koliko le stane to, da se je toliko rezervistov poklicalo pod orožje, kako silno vpliva ta negotovost položaja na našo trgovino, kako peša industrija! Tovarne se zapirajo, odpuščajajo se delavci, ljudstvo se razburja čim dalje tem bolj in dviguje svoje denarne vloge iz denarnih zavodov. Pri nas še to ni tako občutno, a tem občutnejše je na severu, kjer so ljudje neumni in se boje, da bi tedaj, če bi izbruhnila vojna, posegla država po ljudskem premoženju.

Pri nas v Trstu pa so to splošno razburjenost prebivalstva na nesramen način izrabili naši nasprotniki proti nam. Mislili so

namreč, da je sedaj prišel čas, da nam morejo zasadi

nož med rebra.

Računali so namreč na neumnost naših ljudi. In bili so res nekateri tako neumni, da so jim šli na led, toda večina pa jim ni sledila, ker je imela zaupanje v naše denarne zavode in njihovo vodstvo. Najbolj čudno pri vsem tem pa je to, da so uprizarili to gonjo pri nas v Trstu prav tistih, ki se morajo bati sami, da jim ne prilet kamen na njihovo lastno stekleno streho!

Če bi bil kdo tu moral molčati, in ne posnemati naših nasprotnikov, so to tisti, ki niso njihove narodnosti, — ki pa jim je vseeno, če poginejo vsi Slovenci, le da si oni sami skušajo svojo župco. To so tisti, ki s svojo lastno politiko ne morejo nikamor na prej, pa zato hujškajo in blatijo vsakogar, ki noče žnjimi, ker vidi, da njihovi namene niso čisti in dobri. Tudi oni so trosili med našim ljudstvom laž, da vloge naših denarnih zavodov niso varne in bili so

tako podli, tako infamni,

da se niso sramovali niti osebnih napadov, misleč, da tako lažje dosežejo vspeh. Šaj so celo govorili, da je dr. Gregorin pobegnil v Svico, jaz pa da sem zaprt! *Naše ljudstvo bi pač moralo samo biti tako infamno, kakor so oni sami, da bi jim verjelo kaj takega!*

Ti gospodje naj si le zapomnijo, da smo mi hoteli ž njimi živeti v miru, da smo se hoteli boriti z njimi z uma svetlim mečem; toda če pa pojde tako naprej, kakor delajo sedaj, potem pa dobe od nas tak odgovor, kakor so ga dobili od dr. Wilfana v „adnji seji občinskega sveta!“ (Viharno odobravanje!)

Mislili so si pač: če uničimo one v Narodnem domu, potem pojde vse ljudstvo tja, kamor ga hočeta imeti Pittoni in Ceraiutz, ki je bil prej pošten slovenski Črnivec (Klic: da bi tudi mi postali „črnivci“). Toda če bi tudi vse nas spravili v ječo,

naše ljudstvo je prosvetljeno,

toliko prosvetljeno, da si postavi potem na čelo na naše mesto druge voditelje, ki ga bodo vodili proti tistim, ki so, dasiravno so po svojem rodu Slovenci, vendar

najhujši škodljivci slovenskega in slovenskega naroda!

Ti ljudje, ki so triumfirali, ko so se postavili na Ruskem ubogi zapeljanci proti vojski, ti ljudje, ki so proglašali to kot ju našstvo, so danes tako rahločutni, da ne morejo videti kaplje krvi, sedaj nastopajo proti balkanskim Jugoslovnanom, ki se bore za svobodo svojih bratov. Oni zatiranci tam doli na Balkanu, ki so jih turški trinogi mučili tako zelo, da so se odrekli celo svoji veri in jeziku, da so si rešili vsaj golo življenje, oni naj bi se sami dvignili proti svojim tlačiteljem, balkanske države pa bi morale le gledati, kako bi jih Turki mrcvarili.

Sramota bi bila, ko bi bile balkanske države gledale še dalje časa na nečloveška nasilstva in grozote in njihova sveta dolžnost je bila, da so storile, kar so storile, da osvobode svoje brate izpod turške jarma. (Burno odobravanje!) *Mi smo simpatizirali ž njimi dosedaj in bomo tudi odslej, toda ne z demonstracijami, ki bi škodovala njim in tudi nam.*

Naša dolžnost je, da kot Jugoslovani in kot Avstrijci povzdignemo svoj glas, da ga čujejo na Dunaju in zakličemo tistim, ki vodijo našo zunanjo politiko, da se s svojo nesrečno politiko napravili neodpustljivo napako, da je ta njihova politika spravila našo monarhijo v sedanjo gospodarsko krizo in prignala ljudstvo na

rob propada,

spravila prijateljstvo in simpatije balkanskih narodov, neizmerno oškodovalo našo industrijo in trgovino, in našo državo sploh, ker bo treba sedaj veliko večjih davkov, da se samsaše vse luknje, ki so se odprle vsled te politike.

Naš podlež mora biti obrnjen na Balkan, toda ne z orožjem, temveč s prijateljstvom.

Moramo si osvojiti Balkan,

toda tako, da si osvojimo srca balkanskih narodov, potem nam bodo tudi oni vračali naše prijateljstvo in naše simpatije. Če pa bodo naši odločilni krogi vodili tako politiko dalje, skušali le škodovati balkanskim napadom in jih morda celo sedaj, ko so še oni na bojnem polju, napadati odsadaj, potem se njihovo sovraštvo le še poglubi.

Res je, da jih lahko mučimo z orožjem, toda kaj nam bo pomagalo to, saj z mučenimi narodi ne moremo trgovati, saj moremo dobre trgovinske pogodbe sklepiti le z bogatimi državami.

Reči moramo onim gospodom na Dunaju: vi škodujete s svojo dosedanjo politiko le sami sebi, vi uničujete našo industrijo in trgovino, in to ne samo direktno, temveč tudi indirektno, ko delate v prilog politiki drugih velevlasti, katere si med tem, ko mi upravljamo simpatije balkanskih narodov, le množe svoj vpliv na Balkanu in pridobivajo simpatije balkanskih narodov.

sovi, ki pravijo: „če Avstrija hoče imeti kaj takega, mi ne maramo, mi jej ne bomo sledili, mi hočemo živeti v miru in prijateljski z balkanskimi državami, kajti tam, kjer se začenejo naši interesi, se neha ljubezen.“ Ni torej v interesu Avstrije ta njena politika, temveč edino le v interesu njenih nasprotnikov in ta še spravlja Avstrijo ob ves njen ugled in vpliv.

Tega pa mi ne želimo nikakor, pač pa želimo in pričakujemo le to, da se temeljito izpremeni naša avstrijska politika in sicer izpremeni tako, da bo enako pravična vsem narodom in Avstriji in tudi „Izven Avstrije, kar bo gotovo dobro za Avstrijo in tudi za nas!“ (Viharno odobravanje.)

Gospodarstvo.

Jadranska banka v Trstu. Dne 12. t. m. se je vršil izredni občni zbor delničarjev Jadranske banke v Trstu. Zastopanih je bilo 13130 delnic, ki so reprezentirale 1152 glasov. Zborovanje je otvoril v odsotnosti predsednika podpredsednik g. dr. Gustav Gregorin in je pozdravil navzoče delničarje, ki so z nenavadno veliko udeležbo pokazali zanimanje za naš zavod. Na sledečih volitvah, ki so se vršile na podlagi izvršene fuzije s Hrvatsko vjeresijsko banko, so bili enoglasno izvoljeni:

v upravni svet: gg. Niko baron Nardelli (predsednik), dr. Gustav Gregorin (I. podpredsednik), T. vitez Cossovich (II. podpredsednik), Lazar Aničič, Ante Bogdanovič, Milivoj Crnačak, dr. Melko Čingrija, dr. Ivo De Giulli, Ivan Gorjup, dr. Radoslav Kvekič, Ivan Mančkoč, Bože Milič, Gracijan Štepančič in T. G. Stipanovič.

V nadzorstveni svet pa gg. Branko Pollich (predsednik), Hinko pl. Baccich, dr. Jos. Martinis, dr. Otakar Rybač in Josip Ulčakar.

Od upravnega sveta predlagane spremembe pravil so bile enoglasno sprejete. Glavno točko istih je tvorila zadeva bančnih zadolžnic in zastavnih pisem, katere — računajoč s tem, da vlada odobri tozadevno spremembo pravil — bode smela Jadranska banka na podlagi hipotekarnih posojil izdajati.

Dnevnik „Edinost“ v Trstu

je izdal in založil naslednje knjige:

1. „VOHUN“. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1'60.
2. „TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA“. — Cena 80 vin.
3. „KAZAKI“. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Jos. Knaflič. — Cena K 1'60.
4. „PRVA LJUBEZEN“. Spisal Ivan Sjergjejevič Turgjenjev. Poslovenil dr. G. Gregorin. — Cena 1 K.
5. „POLJUB“. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světla. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. „BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KAT. JUGOSLOVANIH“. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstva.) — Cena 30 vin.
7. „IGRALEC“. Roman. Iz spominov mladeniča. Ruski spisal E. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1'60.
8. „JURKICA AGIČEVA“. Spisal Ka. Šandor-Gjalski. Prevel F. Orel. Cena K 2.
9. „UDOVICA“. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomić. Poslovenil Stefan Klavs. — Cena K 1'60.
10. „JUG“. Historičen roman. Spisal Prokop Chochołušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.
11. „VITEZ IZ RDEČE HIŠE“. (Le Chevalier de Maison rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Peřhavec. — Cena K 2'50.

Vse te knjige se dobivajo v tiskarni „Edinost“, v „Slovanski knjigarni“ Jos. Gorenca v Trstu in v vseh knjigarnah po Slovenskem po povzetju ali proti naprej poslanemu znesku. — Za poštnino posamezne knjige je poslati 20 vin. več.

Julio Meinl
uvoz kave

Nova filijalka
Corso 30 - Trst - Corso 30

Anton Novak, brivec v Trstu, via Belvedere št. 57, se toplo priporoča cenj. slovenskemu občinstvu za mnogoštevilni obisk. — SVOJI K SVOJIM! 2661

Izpla v ta namen nekaj solne kisline. Prepeljali so jo v mestno bolnišnico in je njeno zdravstveno stanje zelo nevarno. Vzrok polžušenemu samoumoru ni znan.

Društvene vesti.

Pevski zbor „Glashene Matice“ v Trstu, Danes zvečer pevska vaja za ženski zbor.

Odbor telovadnega društva „Sokol“ v Trstu vabi brate člane odseka v Rojanu k občnemu sestanku v petek, dne 17. t. m. ob poldevetih zvečer v „Kons. društvu“ v Rojanu. Ker je urediti zelo važne zadeve glede odseka, pozivlje se k polnoštevilni udeležbi.

Manjšinski klub „Akad. fer. društva „Balkan“. Danes, v sredo se vrši po društvenem sestanku sestanek manjšinskega kluba. — Na razgovor pride poleg drugih važnih vprašanj: narodni kataster zgornje okolice! Naj ne manjka nihče. Načelnik.

Nar. del. organizacija.

Zidarska skupina N. D. O. sklicuje za četrtek ob 6 zvečer javen shod v društveni dvorani, ulica Sv. Frančiška št. 2, II.

Gibanje postiljonov. G. Dolenc je sprejel v službo 30 uslužbencev iz Koroške. Včeraj pa je odpustil 25 novih in bo vzel tukajšnje domačine v službo. To bo gotovo ugajalo vsem, zlasti pa našemu domačemu delavstvu.

Ustanovni občni zbor podružnice NDO v „Sv. Križu“ se bo vršil v najkrajšem času.

Veliki ples NDO bliža se pustni torek. Tega dne priredi NDO veliki ples v veliki dvorani v „Nar. domu“. Na sporedu so tudi druge zanimivosti. Vsako leto je uspel veliki ples NDO sijajno in upamo, da bo tudi letos tako.

Težaki pri kotlarjih v tehn. zavodu „Sv. Andrej“. Vabljene ste na sestanek, ki bo jutri v četrtek, ob 7 zvečer v društvenih prostorih, ul. Sv. Frančiška 2.

Vesti iz Goriške.

Vspehi nemštva pri tolminskem okrajnem glavarstvu. Večih lažnikov in denucijantov ni, nego so Nemci in njihovo časopisje. To je že stara resnica. A da imajo tudi veliko veljavo v popolnoma slovenskem tolminskem okraju, to utegne biti znano le malokomu.

Kakor drugod, pobiralo se je tudi v Logu na koroški mejl darila za rdeči križ jugoslovanskih držav. To pa je ljube nemške sosedo v Rabelju hudo razburilo. Kaj napraviti? Spisali in odposlali so graškemu „togplotu“ notico, kjer lažejo, da se je v Logu in Rabelju nabiralo za (pozor!) Srbe ter da je ljudstvo zelo razburjeno.

Saj je znano kako rade se oprilemlejo slavne avstrijske oblasti vsake kosti, če le diši po srbski čebuli. Tako tudi v tem slučaju. Ves aparat je začel delovati. Toda nič ni šlo prav. V Tolminu se je začel pravi dirindaj in polni skrbi so se povpraševali: kaj bo, če ne pomirimo razžaljenega patrijotičnega čuta Nemcev? Bo že, so si mislili. In prišla je resnična misel, ki kulminira v vprašanju: ali je imel nabiratelj Koch dovoljenje? Ne! Torej pritisnimo Kocha za nekaj kron (saj jih ima kot učitelj dovolj), in Nemci bodo pomirjeni.

Prišel je 11. januar in pred glavarstvo zastopajočim uradnikom stoji v vsi učiteljski in slovenski ponižnosti srbski zalagatelj ter poslušaj to-le pesmico: „Ker niste imeli dovoljenja za nabiranje darov za rdeči križ balkanskih držav, plačate 20 K, ali pa pojedete za dva dneva na počitnice v hotel Štrukelj“.

Sedaj se pa obračamo do vse slovenske javnosti, da nam sporoči, je li bil kdo kaznovan radi omenjenega „delikta“? Najbrže ne, ker to je menda le patent tega glavarstva.

Pa kaj to! Saj smo vendar ugodili ljubim Nemcem, katerih je (razun glavarja) jako malo ali nič v tolminskem glavarstvu.

Storili so se primerni koraki, da se bo videlo in vedelo, če imajo Nemci v Trstu tudi tako veljavo, kakor v Tolminu.

Tudi nabiratelj, a še ne kaznovan.

Lovski ples v Kanalu. V Kanalu prirede dne 18. januarja 1913. „lovski ples“ v dvorani hotela „pri zlatem levu“. K plesu bo svirala vojaška godba iz Tolmina. Obleka promenadna. Kostumiranci dobro došli. Vstop je dovoljen le povabljenim.

Iz nabiralnika za novo cerkev v Gorici ukraden denar. Neznanj tatovi so pobrali ves denar iz nabiralnika za novo cerkev Srca Jezusovega v Gorici. Tatovi so obiskali tudi pisarno delovodje za zgradbo cerkve, ali tam niso dobili ničesar.

Pevsko in bralno društvo „Zarja“ v Koprivi vabi vse svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo 19. t. m. točno ob 1 popoldne v društveni čitalnici z običajnim dnevnim redom.

Snujte bralna društva po deželi. Po goriški deželi je res obilo bralnih, izobraže-

valnih, pevskih in bralnih društev. Lepo število teh društev se je združilo v „Zvezo narodnih društev“, ki je bila počela prav lepo delovati. Dandanašnji pa vidimo, da S. L. S. snuje po vseh krajih, kjer le mogoče, svoja bralna ali izobraževalna društva, dočim izmed drugih društev nekatera dobro delujejo, imajo lepe knjižnice, nekatera životarijo, nekatera spijo. S. L. S. si je postavila nalogo, da posebno Kras preplete s svojimi društvi. Med društvi in društvi je velika razlika. Pri onih, ki so v „Zvezi“, vidimo časnike vseh strank in knjig, kar je dobrega s te ali one strani; pri klerikalnih društvih pa so na mizah sami strankini časopisi. Drugih ne smejo čitati, niti „Edinosti“ ne, ker tudi ta je zapisana med „nasprotno“ liste. Bralna društva so velikega pomena; tako kličemo vsem dobrim Slovincem: snujte društva, vzdržujte obstoječa! Ljudstvu izobrazite! — Pri tej priliki pa moramo tudi vprašati: Kaj pa dela vodstvo „Zveze narodnih društev“?

Vesti iz Istre.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za občini Ocizla Klanec in Materijo vabi na plesni venček, ki bo v nedeljo, dne 19. januarja 1913. v Materiji v salonu g. župana Božidarja Kastelica. Začetek ob 5 popoldne. Vstopnina: dame 50 stot, gospodje 1 K. K. plesu igra „Sokolska godba“ iz Herpela. Med posameznimi plesnimi komadmi se bodo prodajali korijandoli, kotiljoni, serpentine in drugo. K obilni udeležbi vlijudno vabi Odbor.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje. Na dražbi, ki se bo vršila danes, dne 15. t. m. od 9 do 11 dopoldne, se bo prodajalo: Zlata ura, ženski kožuh, nekaj moških oblek, slika, razni črevlji za moške in ženske.

14 letna deklica z dežele išče kot učenka za šiviljo v mestu stanovanje s hrano. Naslov: Benčič, Kozina. 99

O pustnem času bo odprt elektro-fotografski atelje A. Jerkiča v Trstu in Gorici na željo občinstva do 10 zvečer. Posnetke po 7 zvečer je treba prej naznaniti. 4449

Mlekarna pri Sv. Jakobu, s koncesijo za vino in pivo, dobro uvedena se proda za 500 kron. Naslov pove iskeratni oddelek Edinosti. 102

Glasovir za koncert, izvrsten, drugi za učenca je na prodaj. Ulica Petrono št. 9, vrata 16. 2245

Oddaste se dve spalnici sobi, pripravni tudi za pisarno. Ulica Ariosto št. 2, vrata št. 18. 104

Sobica, meblirana, se odda takoj ulica Alessandro Volta 8, vrata 12 98

Kuhinjsko posodje, popolno, iz aluminija, za K 35,—, železnina, se prodaja ul. Caserma 14. Umberto Cesca. 2313

Neki tukajšnji konzulat išče uradnika v penziji, slovensčine in nemščine popolnoma večšega, za nekaj ur na dan. Ponudbe na inzeratni oddelek Edinosti pod št. 103

Služkinja za vsako delo išče službo pri kaki boljši rodbini v Istri. Naslov pove inzeratni oddelek Edinosti. 106

Priporočja svojo novo opremljeno restavracijo „Tre corone“ Tone Babnik, via Piccolomini v bližini gledal šca Rossetti 105

Čudovita prilika, partija Singerjevih živalnih strojev, nakupljenih na dražbi, se proda po najnižjih cenah s trietno garancijo. Šivanje in vezanje po najnovejšem sistemu K 110,—, bolj enostavni K 64,—. Preproda alcem primeren popust. Ulica S. Caterina 7, dvorišče. 53

Hiša z vpeljano gostilno v trgu Ajdovščina se proda. Več pove H. Sübiel, Trst, Corso 47. 90

Krojačnica IVAN GORUČAN, Trst, ulica Pasquale Revoltella ali Chiadino in Monte št. 27, I. nad se priporoča cenj. občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna postrežba, velika izbor najnovejših angleških vzorcev. Izdeluje po dunajskem kroju. 2787

Izpadle lase kupujem ter izdelujem vsakovrstna najmodernejša lasna dela. ANDREJ ROJIC, ul. Acquedoto 20. 1752

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cerneca, Trst, ul. Olmo št. 12. 1730

Veliki ples priredijo gostje gostilne članov N. D. O. v Trstu, ulica Carradori 18, v četrtek 16. t. m. Začne ob 8 zvečer in traja do 4 jutraj. Svira orkester Zveze jugoslovanskih železničarjev. Priporoča se za obilen obisk odbor. 92

Debelo hrbtno slanino v 5 kilogramskih poštnih pošiljkah K 6-50, svinjako meso K 4-75, goveje, telečje, zadnje stegno K 4-15, franko po povzetju pošilja: V. Bélo, Herincec št. 26, Ogrsko. 80

Prodaja pohištva, bombaževine, slik in defnikov na mesečne obroke. Via Chiozza 6, I. nad-stropje. Ivan Klun. 80

PRIPOROČLJIVE TURDKKE

Krojači: FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Geppa št. 10, I. n.

TVRDKA
Francesco Bednar
TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST
je preložila svojo
trgovino šivalnih strojev
bicikljev in pridevkov z mehanično delavnico vred iz ulice Ponterosso šte. 4
v ulico Campanile šte. 19.

Silvestro Ricci
Trst, ul. dell'Istria 79
(Zg. Čarbola, Ponzano sup.)
Tovarna cementnih plošč in cevi
v veliki izbiri.
Izvršujejo se tlakarska dela. Cene nizke.

Matija Bulić
priporoča cenj. občinstvu
svojo gostilno „Ai buoni amici“
v Trstu, ulica Belvedere šte. 39,
točilnico vina in piva
z raznimi mrzlimi jedili
v Trstu, v ulici Benvenuto Cellini št. 7.
gostilno „Al buon Almissan“
v Rojanu, ul. Montorsino 3,
točilnico vina v Barkovljah
(Bovedo), ul. Perarolo št. 342
(hiša Ščuka).
Toči se prvovrstno dalmatinsko črno, belo in opolo vino iz Omiša ter pivo.

Anton Ercigoj, Trst
ulica Giulia šte. 88.
Priporoča slavnemu občinstvu svojo pekarno s prodajo jestvic in prodajo kolosaljablaga. Zaloga moke prvih vrst. Sveži kruh trikrat na dan. — Cene zmerne, postrežba svoji k svojim! točna. Svoji k svojim!

Kron 6200
AUTOMOBILI FORD 1911
Največja tovarna sveta. Izdelovalec letno 40-000 vozadnega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša kakor jih obstoj. — GENERALNI ZASTOPNIK
ANTON SKERL - TRST
Piazza Goldoni 10—11. Tel. 1734
Velika centralna garaža, ulica del Saohi 16, vepal ulica Boschei • TELEFON 2247. — STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).
Automobili na posodo po zmerani ceni.

Avtoriziran elektrotehniški mehanik
Vittorio Ban Trst, ulica delle Poste št. 9.
--- Telefon šte. 362/VIII. ---
PREVZEMAJO SE INSTALACIJE
električnih luči, motorjev, električnih zvoncev, telefonov in strelovodov.
Bogata zaloga svetilk in mrežic najboljših znamk.
Oskrbovanje električne razsvetljave in zvoncev, dvigal, telefonov. — Poseben oddelek za popravila v precizijski mehaniki.

Zahtevajte »Kolinsko cikorijo«!

Tržaška posojilnica in hranilnica
V lastni hiši. registrirana zadruga z omejenim poročtvom. Telefon št. 952.
Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).
Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni od njih obroste 4 1/4%
Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po svo kroso. Posojila daje na vsakršno po dogovoru Na manjšje po 6% na zastavo
Iz na najmoderneje urejene varnostne celice za obrambo vrednos. papirjev, Netta Hd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najzupolnejše varuje itediti svojo daco.
no 5 1/2% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. o o o o
Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Ispladnje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad. zaprt.
Poštne-branilni račun 816-004.

Ljudska urarna
BOGOMIL PINO
Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
(nasproti cerkve sv. Antona novega)
Bogat izbor
ur, verižic, ovratnih verižic, uhanov, prstanov, zapestnitelc.
Konkurenčne cene.

Zaloga izdelanih oblek
Velika izbira vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovo ti. Specijaliteta v veznji. — Izbira volnenega blaga.
NA OBHOKE! Zmerne cene!
Adolf Kostoris
Trst, ulica S. Giovanni št. 16, I. nad. zraven „Buffet Autom.“. — Telefon 251, Rim. 11
:: POZOR! Skladišče se nahaja v I. nad. ::

Zaloga obuvalec
in lastna delavnica
Pahor :: TRST ::
ulica Arcata 19.
Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravlja :: po jako nizkih in zmeranih cenah.

Prodajalnica ur in dragocenosti
G. Bucher
(ex drug Dragotina Vekjeta)
Trst prodaj. D. Vekjet) Corso št. 36.
Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure.
DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Mehanična kleparska delavnica za kovnske izdelke
Giusto Pilotti fu Gius.
ustanovljena leta 1842. TEL. 15-25.
Riva Pescatori šte. 14
Specijaliteta: iadijske svotiljke. Posoda in skatljje iz bele in kamnobarvne pločevine.
Žlebovi, cevi in zidne obloge iz vsake snovi v kosih po 2m (brez zvezave).

Pozor! Opoldne in zvečer abonent, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjejeviško pivo (nič glavobola). Zmerne cene. **Restavracija-Hôtel Balkan** (:Piazza:) Caserma